

Project Toekomst Malden Noordoost

Nieuwsbrief 1 Printversie

Hoe kun je een bestaande wijk verduurzamen en vergroenen, toekomstbestendig maken...? In het project Toekomst Malden Noordoost werken wij hieraan. Wij, dat zijn bewoners van de Molenwijk, Kroonwijk en Randwijk. De gemeente Heumen is gesprekspartner. Adviesbureau Spectrum uit Arnhem en de Provincie Gelderland ondersteunen ons.

Kick off Project Toekomst Malden Noordoost succesvol

Project Toekomst Malden Noordoost ontstond voorjaar 2020, in coronatijd. Alle overleg en informatie-uitwisseling ging digitaal. Daarom was er opluchting en plezier toen deelnemers aan het project elkaar in levende lijve konden ontmoeten: de Kick off bijeenkomst op 15 juli 2021 in de Zweef Inn was een groot succes. Wethouder Maarten Schoenaker opende de bijeenkomst en was er ook de hele avond bij. Hij bleek een warm pleitbezorger van het project te zijn en prees het initiatief van de wijkbewoners.

In Project Toekomst Malden Noordoost zijn twee werkgroepen actief: Werkgroep Groen en Biodiversiteit en Werkgroep Energiezuinig Wonen. De werkgroepenleden – uit Molenwijk, Randwijk en Kroonwijk – stelden zich aan elkaar voor. En de contactpersonen presenteerden de stand van zaken in hun werkgroep. Gino Hofman was vanuit de Provincie Gelderland aanwezig. Hij legde uit hoe hij desgewenst het project of een werkgroep kan ondersteunen. En hoe de situatie in de rest van de provincie is.

De site van Project Toekomst Malden Noordoost kwam online. Ook de flyer is gepresenteerd. Deze is in week 35 huis-aan-huis in Malden Noordoost in de brievenbus bezorgd. De bedoeling is de e-mailadressen te verzamelen van zoveel mogelijk mensen om hen zo te kunnen informeren over het Project Toekomst Malden Noordoost.

Flyeren

Van 28 augustus tot 5 september 2021 flyerden vrijwilligers van project Toekomst Malden Noordoost huis-aan-huis in de wijken Kroonwijk, Molenwijk en Randwijk. De bedoeling van de flyer is te laten zien dat het project van start is gegaan. En dat het mogelijk is om op de hoogte te blijven van wat de projectgroepen doen. Dat kan via de website, maar ook via digitale nieuwsbrieven.

Aanmelden? Mail naar info@toekomstmaldennoordoost.nl

Bus Spectrum: Kom erbij! Samen maken we de buurt

Op 28 augustus en 1 en 10 september stond de Spectrumbus in Malden. Maatschappelijk adviesbureau Spectrum vroeg er passanten naar hun gedachten over energiebesparing. Er was ook aandacht voor Project Toekomst Malden Noordoost. Het leverde goede en leuke gesprekken op.

Spectrum voerde het onderzoek uit in opdracht van het nationale Overleg Fysieke Leefomgeving. Ook andere adviesbureaus en maatschappelijke partners, verspreid over Nederland, doen dat. Doel is te achterhalen hoe Nederland denkt over die energiebesparing en de stap naar aardgasloos en of en hoe mensen hierbij betrokken en geholpen willen worden door de overheid. In de bus was ook informatie te krijgen over het project Toekomst Malden Noordoost. Je kon je er aanmelden voor de digitale nieuwsbrief. En er was koffie met iets lekkers. Al met al leverde het goede informatie op en vooral veel leuke gesprekken.

Openbare ruimte verfraaid!

Op 25 september 2021 hebben buurtgenoten in een hofje aan De Wieken in de Molenwijk enthousiast en flink gesnoeid en onkruid gewied. Een gedeelte van de wadi werd bloemrijker gemaakt door het aanplanten van onder andere vlinderstruiken. Kinderen hebben bloembollen gepoot voor vroege voorjaarsbloemen. Werkgroep lid Judith Hermens: 'Zo blijft het mooi groen en krijgt diversiteit een kans.'

Lees meer op <https://www.vbmolenwijk.nl/burendag-25-september-2021/>

Meer groene daken? Hulp nodig

De Werkgroep Groen en Biodiversiteit wil graag meer sedum op de (schuur)daken en heeft daar plannen voor gemaakt. Want ook als de oppervlakte beperkt is zoals op een schuurdak, heeft dat al veel voordelen. Maar de kosten blijken hoog te zijn. Hoe is dat aan te pakken? Denk en help mee!

Werkgroep lid HansCees Speel legt uit wat de bedoeling is. 'Ons plan is om enkele voorbeeldgroene daken aan te leggen, zodat we daarna met een open dag wijkbewoners kunnen laten zien hoe dat eruit ziet, en ook wat er bij komt kijken. Helaas zijn we op een probleem gestuit: uit de eerste offertes blijkt dat het aanleggen van sedum op het, toch beperkte, oppervlak van een schuur (12-15m²) zodanig kostbaar is, dat wij ons kunnen voorstellen dat er niet veel mensen zijn die dat willen.'

Waarover praten we

'We praten hier over een schuur/berging zoals we die vinden bij de huizen met de schuine daken op de Wieken, Krugang en Schoren in de Molenwijk. Deze schuur staat los van het huis, achteraan in de tuin en is qua constructie stevig genoeg voor een lichtgewicht groen dak.'

Je vindt meer informatie over een lichtgewicht sedumgroen dak bijvoorbeeld op de website van Sempergreen: <https://www.sempergreen.com/nl/oplossingen/groene-daken/systeemopbouwen-groendak>

Waarom sedum op je dak

'Sedumgroene daken hebben voordelen voor de eigenaar van de schuur of aanbouw, maar ook voor de klimaatbestendigheid van de wijk.

Voor de wijk betekenen groene daken dat het oppervlak aan steen afneemt en dat zorgt voor minder vulling van het riool bij piekafvoer (stevige regenval, dooi van veel sneeuw). Ook blijven in hoogzomer platte daken, net zoals steen, nog lang hitte uitstralen als de zon al onder is: een plat dak met bitumen wordt al snel 50 tot 70 graden. Een groen dak blijft koeler, waardoor het op straat ook niet zo heet wordt. Daarnaast is ieder groen dak een klein stukje natuurgebied erbij in de wijk (biodiversiteit), waar weinig verstoring is door mensen.

Voor de huiseigenaar betekent een groen dak dat de bitumen laag eronder niet 15 jaar, maar 50 jaar lang goed blijft: de slijtage door de zomerzon en winterkoude neemt sterk af. Bovendien blijft met name in de zomer de ruimte onder het sedumgroene dak koeler. Bij een schuur is dat wellicht niet heel relevant, maar als het een uitbouw betreft, of een garage waarin je graag klust of die tot kantoor is verbouwd, natuurlijk wel.'

Probleem

Dan keert HansCees terug naar het probleem waarop ze nu stuiten. 'De kosten per m² voor een groen dak komen op zo'n 47 € excl. btw. Voor de standaard schuur komt dat op 16 m² x 47 € = 752 €; met btw erbij 909 €. Als je dan ook je bitumen moet vernieuwen met een laagje erbovenop is dat nogmaals ongeveer 1000 €.

Deze bedragen zijn wel erg hoog en wij kunnen ons voorstellen dat veel mensen dit er niet voor over hebben. Waarschijnlijk is dat dan ook waarom zowel de gemeenten Arnhem als Nijmegen 30 € per m² vergoeden bij aanleg van een groen dak van tenminste 10 m².'

Subsidie?

'Als de gemeente Heumen groene daken in de bebouwde kom zou subsidiëren zoals elders ook gebeurt, zou vergroenen van de schuren in de Molenwijk geen 909 € kosten, maar 16 m² x 30 € = 480 € minder en uitkomen op 439 € voor de eigenaar. Voor bewoners waarbij de schuur in onderhoud niet achterloopt, is dat natuurlijk al veel beter te dragen. En wellicht kunnen we voor mensen die het dak van de schuur moeten vernieuwen door samen in te kopen een verlaging van de prijs krijgen.' 2/5

Oproep

'Daarom hierbij twee vragen:

- 1) Wie heeft er ideeën over hoe we de fracties in onze mooie gemeente kunnen overhalen subsidie beschikbaar te stellen voor de aanleg van groene daken zoals gemeenten om ons heen ook doen? Heumen kan toch niet achterblijven bij de rest van Nederland?
- 2) Wie weet (of kent iemand die weet) bij welke klusbedrijven je bij een wat grotere dakklus flinke korting kunt bedingen?

Maar bovenaan onze lijst staat nu toch wel de subsidievraag...'

Mail hanscees@toekomstmaldennoordoost.nl als je een idee hebt of wilt meedenken.

Elektriciteit: van gebruiker naar producent

'Ons schuine dak is ideaal gericht op het zuiden.' Reden voor werkgroep lid Frans Cremers van Windvleugel 32 om in 2004 al 4 kleine zonnepanelen te kopen, via de Nuon. 'Er waren, vanwege de hoge subsidie, minimale eigen kosten, dus de terugverdiendtijd was maar 3 jaar.' Dat was de start van nog veel meer panelen. En van Frans van gebruiker naar producent. Wat hem dat oplevert en hoe hij dat aanpakte?

Frans Cremers vervolgt: 'In 2013 verhuisden die eerste 4 panelen naar de dakkapel (op foto niet zichtbaar) en kwamen er 16 panelen via 'Wij Willen Zon' bij. Helaas was de SDE-subsidiepot in dat jaar al op, maar de panelen verzamelden in de afgelopen 9 jaar 2.890 kWh per jaar, precies volgens opgave. Daarmee dekten we ons elektriciteitsgebruik nog niet volledig, dus dit jaar zijn er 9 extra panelen bij gekomen.'

Meer opwekken dan gebruiken

'In totaal wekken we nu 5.450 kWh per jaar op, hetgeen meer is dan we gebruiken. Dat geeft een geweldig gevoel. Het is ook interessant om te zien hoeveel goedkoper de systemen zijn geworden, want de terugverdiendtijd van de laatste panelen is iets meer dan 5 jaar. Dat kan wel langer worden als de overheid de huidige – niet slimme – plannen doorzet om de teruggave van de opbrengst van teveel geproduceerde elektriciteit vanaf 2023 ieder jaar met 9% extra te verlagen.'

Jaar	Systeem	Aantal panelen	Piek vermogen	Jaaropbrengst	Totale kosten	Subsidie	Netto kosten	Opbrengst per jaar*	Terugverdiendtijd
2004	Nuon, Shell Solar S105	4	440 Wp	352 kWh	€ 2.136	€ 1.894 (EPR)	€ 240	€ 81	3.0 jaar
2013	Wij Willen Zon; CPS SC2 8KT4; 2x8 serie geschakeld	16	2.960 Wp	2.400 kWh	€ 6.500	€ 0 (SDE was op)	€ 6.500	€ 552	11.8 jaar
2021	Eigen Huis; Solar Concept; JA Solar 325; met optimizers	9	2.925 Wp	2.700 kWh	€ 3.972	€ 834 (BTW)	€ 3.138	€ 621	5.1 jaar
								*€ 0,23/kWh	

Nieuwe zonnepanelen: goedkoper en efficiënter

Tip Energiezuinig Wonen

Zonnepanelen: óók op oost-west dak

Het is zeker de moeite waard te onderzoeken of zonnepanelen voor jouw dak en situatie een optie zijn. Ook 'oost-west' georiënteerde daken zijn zeer geschikt voor zonnepanelen. Het is zelfs gunstiger, mocht het 'saldere' - dat wil zeggen dat je net zoveel voor terug geleverde stroom ontvangt als dat je zelf betaalt voor afgenomen stroom - vanaf 1 januari 2023 worden afgebouwd. Dat komt door de gelijkmatiger opwekking van stroom over de hele dag. Dit moet dan wel aansluiten bij jouw eigen stroomgebruik. Mail Frans Cremers op Frans.Cremers@radboudumc.nl als je hierover wilt sparren. Zie ook hierboven het artikel 'Elektriciteit: van gebruiker naar producent'.

Heb je zelf een tip - of nieuws - over energiezuinig wonen die in deze nieuwsbrief geplaatst zou kunnen worden, neem dan contact op via info@toekomstaldennoordoost.nl.

Tip Groen en Biodiversiteit

Najaar: tijd voor nieuwe aanplant

Het najaar is gearriveerd: de beste tijd om bomen en struiken te planten. Wat te denken van het vrij bescheiden inheemse struikje Sporkehout, ook wel Vuilboom genoemd (*Rhamnus frangula*). Hij is ecologisch heel waardevol. Schaf hem aan met 10 tegelijk, dan betaal je ongeveer 2 euro per stuk. Doe het samen met wat burens!

Ook als je tuin al heel groen is, kun je vast nog wel een hoekje vinden met zon waar een kleine boomstruik bij kan. De Vuilboom is ecologisch heel waardevol om drie redenen: de rupsen van het geeltje (gele vlinder) leven erop en zo draag je bij aan meer vlinders in de wijk en in je tuin. Daarnaast bloeit het boompje van begin zomer tot late herfst. Het zijn weliswaar hele minibloempjes, maar vooral hommels weten ze feilloos te vinden. Het is dus een voedselplant voor hommels. Tenslotte wordt het blad ook gebruikt door wilde bijen die bij ons in de wijken voorkomen: de behangersbijen. Deze bekleden de kraamkamer voor hun larven met het blad van de Vuilboom.

Vuilboom aanschaffen?

Om een idee te krijgen van wat je kwijt bent als je een Vuilboom wilt aanschaffen: bij Kwekerij Klein kun je ze bijvoorbeeld per 10 kopen voor 20,40 € (dus 2,04 € per stuk). Zie <https://www.kwekerijklein.nl/Rhamnus-frangula-vuilboom>. Leuk om samen met wat burens te doen. Mocht je er over hebben, laat dat dan aan de werkgroep weten via hanscees@toekomstaldennoordoost.nl. Dan kopen wij ze wel van je over voor andere wijkgenoten.

Heb je zelf een tip - of nieuws - over vergroening in je wijk of buurt die in deze nieuwsbrief geplaatst zou kunnen worden, neem dan contact op via info@toekomstaldennoordoost.nl.

Agenda

Overleg Project Toekomst Malden Noordoost

Werkgroep Energiezuinig Wonen: woensdag **3 november 2021**

frans.cremers@radboudumc.nl

Werkgroep Groen en Biodiversiteit: dinsdag **16 november 2021**

hanscees@toekomstaldennoordoost.nl

Werkgroep Communicatie: donderdag **4 november 2021**

info@toekomstaldennoordoost.nl

Wil je een overleg bijwonen, mail de desbetreffende werkgroep dan even voor meer informatie.

Kijk voor updates op <https://www.toekomstaldennoordoost.nl/nieuws.html>

Vanuit Wijk van de Toekomst

Donderdag **11 november**, 15–17 uur - online: *Kennisatelier* rond integrale duurzame wijkontwikkeling

- Koppelen van verschillende opgaven

- Perspectieven op samenwerking in de wijk

Donderdag **25 november**, 17–20 uur - op locatie in een wijk: *Praktijkbijeenkomst* voor wijkcoalities

Woensdag **8 december**, 9.30–11.30 uur - online: *Kennisatelier* rond implementatie van de warmtetransitie
- Concrete aanpakken voor warmtevraagreductie
Kijk voor meer informatie op <https://wijkvandetoekomst.nl/over/>

Verspreiding

Doel van de nieuwsbrief is zoveel mogelijk mensen informatie te geven. En een mogelijkheid te bieden om ons, werkgroepleden, te bereiken. Als je iemand weet die geïnteresseerd zou kunnen zijn, stuur dan deze nieuwsbrief door. En wijs op eigen aanmelding! Alvast reuze bedankt!

www.toekomstmaldennoordoost.nl
info@toekomstmaldennoordoost.nl